

“บุคคลล้มละลาย” มีสิทธิอุทธรณ์คดีปกครองที่ฟ้องอยู่ก่อนหรือไม่ ?

ลุงเป็นธรรม

● เหตุใดจึงกลายเป็นคดี ...

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา หรือที่เรียกกันติดปากว่า โควิด COVID-19 นั้น นอกจากจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของคนทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยแล้ว สิ่งที่เป็นผลกระทบตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ สถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ประชาชนมีรายได้ลดลง ไม่เพียงพอจุนเจือรายจ่าย อันเนื่องจากมีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพหรือกิจการมากขึ้น ซึ่งหากบุคคลดังกล่าว มีหนี้สินล้นพ้นตัวและไม่สามารถชำระหนี้ได้ เจ้าหนี้อาจดำเนินคดีกับลูกหนี้และฟ้องขอให้ศาลล้มละลาย มีคำสั่งให้เป็น **“บุคคลล้มละลาย”** เพื่อเข้าสู่กระบวนการในการจัดการทรัพย์สินแล้วนำมาแบ่งชำระหนี้ ให้แก่เจ้าหนี้ต่อไปตามกฎหมายล้มละลาย (กรณีบุคคลธรรมดาเป็นหนี้จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท และนิติบุคคลเป็นหนี้จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท)

ผลของการตกเป็นบุคคลล้มละลายที่นอกจากจะไม่สามารถประกอบธุรกรรมทางการเงินได้ด้วยตนเองแล้ว บุคคลดังกล่าวยังไม่สามารถเป็นคู่กรณีในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองด้วย นอกเสียจากจะต้องร้องขอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อให้ดำเนินคดีแทนตน

มีประเด็นปัญหามาสนใจว่า ... หากบุคคลนั้นเป็นคู่กรณีในศาลอยู่ก่อนแล้ว ต่อมา ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและพิพากษาให้ตกเป็นบุคคลล้มละลายในระหว่างการพิจารณาคดีซึ่งคดียังไม่ถึงที่สุด **บุคคลดังกล่าวจะยังสามารถดำเนินคดีต่อไปได้หรือไม่ ? หรือต้องดำเนินการอย่างไร ?** ศึกษาได้จากอุทธรณ์ที่ลุงนำมาฝากในวันนี้ครับ ...

เหตุของคดีเกิดจาก ... นายรววยซึ่งเป็นผู้แจ้งการก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น จำนวน 1 หลัง เพื่อประกอบธุรกิจจำหน่ายอาหารและสินค้าครบวงจร อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) มีคำสั่งระงับการก่อสร้างอาคารหลายครั้ง เป็นเหตุให้ร้านค้าต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านหนังสือ และบริษัทเอกชนที่จะจองพื้นที่ค้าขายสินค้าเกิดความไม่แน่ใจในโครงการก่อสร้าง และได้ขอยกเลิกสัญญา อีกทั้งทำให้ธุรกิจโรงแรมและโรงพยาบาลนตร์ของตนที่เปิดกิจการในบริเวณใกล้เคียงกับอาคารที่แจ้งการก่อสร้างมีผู้ใช้บริการน้อย

นายรววยเห็นว่าตนมีชื่อเสียงเป็นที่เชื่อถือในธุรกิจการค้ามานานต้องเสียชื่อเสียงจากการมีคำสั่งดังกล่าว ซึ่งตนเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้เทศบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน 50 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง นายรววยจึงใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองโต้แย้งว่า เมื่อศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและได้พิพากษาให้นายรววยเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว การที่นายรววยยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุดจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายล้มละลาย

● ประเด็นปัญหา ...

นายรววย (ผู้ฟ้องคดี) มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุดในขณะที่ตนถูกศาลล้มละลายกลางพิพากษาให้บุคคลล้มละลายแล้วได้หรือไม่ ?

ข้อกฎหมายสำคัญ คือ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 22 ซึ่งกำหนดว่า เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ และประนีประนอมยอมความ ฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยมาตรา 24 กำหนดห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาลล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ และมาตรา 61 วรรคหนึ่ง กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายเพื่อแบ่งแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

- **ศาลท่านว่าดังนี้ ...**

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในวันที่ 27 เมษายน 2554 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดผู้ฟ้องคดี และต่อมาวันที่ 18 เมษายน 2555 ได้พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้น การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวที่มีอำนาจเข้าว่าคดีแทนลูกหนี้ โดยลูกหนี้ไม่มีอำนาจดำเนินคดีอีกต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิทธิต่าง ๆ บรรดาที่มีตามกฎหมายได้

แต่ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะร้องขอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อให้เข้ามาดำเนินคดีต่อไป รวมทั้งการใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2555 จึงเป็นการใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาในขณะที่ศาลล้มละลายกลางพิพากษาให้ตนเป็นบุคคลล้มละลาย โดยไม่ปรากฏว่าเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือตามความเห็นชอบของศาลล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นด้วยตนเองได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 22 มาตรา 24 ประกอบกับมาตรา 61 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิพากษายกอุทธรณ์ได้โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีได้ยกขึ้นอุทธรณ์ตามข้อ 111 (1) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษายกอุทธรณ์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1025/2563)

- **รู้ไว้ได้ประโยชน์**

เมื่อศาลล้มละลายได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ลูกหนี้จะไม่สามารถดำเนินคดีใด ๆ และไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและสิทธิต่าง ๆ ที่มีตามกฎหมายได้อีกต่อไป แม้ว่าจะเป็นคู่กรณีในศาลอยู่ก่อนแล้วก็ตาม และต้องร้องขอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อให้เข้ามาดำเนินคดีแทนต่อไป หากบุคคลดังกล่าวฝ่าฝืนดำเนินคดีหรือใช้สิทธิทางศาลไปโดยพลการ จะส่งผลให้เป็นการใช้สิทธิโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และอาจไม่ได้รับการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายจากเหตุที่น่าคดีมาฟ้องต่อศาล เพราะศาลจะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา หรือยกอุทธรณ์และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั่นเองครับ

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง 1355 และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้

จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)